

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม

พวงผกา บุญโสภณ¹

ประสาน บุญโสภณ²

ณปภัช นรทิจไพศาล³

บทคัดย่อ

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 กำหนดบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 8 (5) หรือ (7) ไว้ว่าปรับไม่เกินสองแสนบาทหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท แล้วแต่กรณี บทลงโทษดังกล่าวอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้ประกอบการกิจการโรงงานซึ่งส่วนมากเป็นนิติบุคคลเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าฝ่าฝืนกฎหมาย จึงควรเพิ่มอัตราโทษปรับในกรณีดังกล่าวเพื่อให้เหมาะสมกับค่าของเงินในปัจจุบัน นอกจากนี้ ถ้ามีการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยด้วย ก็จะช่วยให้การใช้บังคับกฎกระทรวงดังกล่าวมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่า ในการดำเนินคดีแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 8 (5) หรือ (7) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ให้พนักงานอัยการโจทก์มีคำขอให้ศาลพิพากษาหรือสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่จำเลยตามสมควรแก่กรณีด้วย พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 60 บัญญัติว่าในกรณีที่มีการประกาศกำหนดให้ท้องที่ใดเป็นเขตควบคุมมลพิษ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่นั้นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษนั้น อย่างไรก็ตามแผนปฏิบัติการไม่ใช่กฎหมาย ถ้าผู้ประกอบการโรงงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในแผนปฏิบัติการดังกล่าว ก็ไม่มีความผิดแต่อย่างใด จึงควรแก้ไขกฎหมายให้มีผลให้ข้อกำหนดในแผนปฏิบัติการดังกล่าวมีสภาพบังคับตามกฎหมายด้วย

คำสำคัญ: มลพิษทางอากาศ ผู้ประกอบการกิจการโรงงาน วิธีการเพื่อความปลอดภัย

¹รองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

1761 ถนนพัฒนาการ เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250 โทร.02-320-2777

e-mail : Puangpaka.boo@kbu.ac.th

²ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

1761 ถนนพัฒนาการ เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250 โทร.02-320-2777

e-mail : Prasarn.boo@kbu.ac.th

³อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

1761 ถนนพัฒนาการ เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250 โทร.02-320-2777

e-mail : Napaphat.suk@kbu.ac.th

Legal Measures to Prevent and Control Air Pollution Emitted from Industrial Factories

Puangpaka Boonsobhak¹

Prasarn Boonsobhak²

Napaphat Nathakitphaisal³

Abstract

The Factory Act, B.E. 2535 designates penalties for any person violating or failing to comply with the ministerial regulations prescribed pursuant to Section 8 (5) or (7) of the Factory Act, B.E. 2535 to be fined not exceeding two hundred thousand Baht or not exceeding twenty thousand Baht as the case may be. However, such penalties may not be adequate to intimidate factory operators, most of which are legal entities, to cease violating the law. Therefore it is deem expedient to improve rate of fine for such offences to make it appropriate for the present value of money. In addition, there should be measures for safety which shall increase the effectiveness of the ministerial regulations. Moreover, there should be an amended provision that the public prosecutors can raise an action in court against the violators of this act under Section 8 (5) or (7) and ask the court to issue the judgment or order for the aforesaid measures. The Enhancement and Conservation of National Environmental Quality Act, B.E. 2535, Section 60 states that in case of the National Environment Board designates any locality as a pollution control area, the local official shall set up an action plan for the reduction and eradication of pollution in such area. However, the action plan is not a law. If a factory operator does nothing about what designated in the action plan, he shall not be guilty of any offence. It is recommended that it should become law for legal enforcement.

Keywords: Air pollution, factory operators, Measures of safety

¹ Associate Professor in Master of Laws Program, Faculty of Law, Kasem Bundit University.
1761 Pattanakarn Road, Suanluang, Bangkok 10250. Tel.02-320-2777
e-mail : Puangpaka.boo@kbu.ac.th

² Director of Master of Laws Program, Faculty of Law, Kasem Bundit University.
1761 Pattanakarn Road, Suanluang, Bangkok 10250. Tel.02-320-2777
e-mail : Prasarn.boo@kbu.ac.th

³ Lecturer in Master of Laws Program, Faculty of Law, Kasem Bundit University.
1761 Pattanakarn Road, Suanluang, Bangkok 10250. Tel.02-320-2777
e-mail : Napaphat.suk@kbu.ac.th

บทนำ

ในปัจจุบันโรงงานในประเทศไทยเพิ่มจำนวนขึ้นมาก ถึงแม้ว่าการประกอบกิจการอุตสาหกรรมมีคุณสมบัติอย่างยั่งยืนต่อเศรษฐกิจของประเทศและทำให้การดำรงชีพของประชาชนมีความสะดวกสบายมากขึ้น แต่ก็ก่อให้เกิดสิ่งสกปรกและมลพิษต่าง ๆ ขึ้นด้วย เช่น ขยะ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง มลพิษทางความร้อน มลพิษทางกัมมันตภาพรังสี เป็นต้น การส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทยจึงต้องคำนึงถึงการป้องกันและควบคุมสิ่งสกปรกและมลพิษต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย ซึ่งต้องดำเนินการโดยใช้มาตรการหลายอย่างประกอบกัน มาตรการทางกฎหมายเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการดำเนินการเรื่องนี้ ในบทความนี้จะกล่าวถึงเฉพาะมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมเท่านั้น

หลักกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม

1. กฎหมายของสหรัฐอเมริกา

เมื่อปี ค.ศ. 1955 สภาคองเกรสได้ออกกฎหมายควบคุมมลพิษทางอากาศ ค.ศ. 1955 (Air Pollution Control Act of 1955 (Public Law 84 – 159)) กำหนดให้รัฐบาลกลางจัดหาเงินสำหรับใช้ศึกษาค้นคว้าและให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษทางอากาศแก่มลรัฐต่าง ๆ ส่วนนโยบายในการควบคุมมลพิษทางอากาศยังคงเป็นของมลรัฐและท้องถิ่นต่าง ๆ (Sproull, 1972: 101)

ในปี ค.ศ. 1963 สภาคองเกรสได้ออกกฎหมายอากาศสะอาด (Clean Air Act (Public Law 88 – 206)) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข การศึกษาและสวัสดิการมีอำนาจเสนอแนะหลักเกณฑ์ในการควบคุมคุณภาพของอากาศแก่หน่วยงานควบคุมมลพิษทางอากาศในมลรัฐและท้องถิ่นต่าง ๆ และกำหนดให้รัฐบาลกลางขยายโครงการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาการควบคุมมลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมลพิษที่เกิดจากยานพาหนะที่ใช้เครื่องยนต์และมลพิษที่เกิดจากการเผาไหม้ของถ่านหินและน้ำมันเชื้อเพลิงในโรงงานต่าง ๆ (Zuzik, 1971: 67) และต่อมาในปี ค.ศ. 1990 สภาคองเกรสได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับนี้เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น

- กำหนดให้มีองค์การพิทักษ์สิ่งแวดล้อม (Environmental Protection Agency: EPA) และกำหนดให้ EPA แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเรียกว่า National Ambient Air Quality Standard: NAAQS) มีหน้าที่ปกป้องคุ้มครองสุขภาพและสวัสดิภาพของประชาชนและออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการปล่อยสารมลพิษที่เป็นอันตรายร้ายแรง

- ให้ EPA กำหนดมาตรฐานคุณภาพของอากาศในสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานเพื่อสุขภาพของประชาชน

- ให้ EPA กำหนดมาตรฐานระดับชาติเกี่ยวกับการปล่อยสารมลพิษทางอากาศของแหล่งกำหนดมลพิษทางอากาศ ซึ่งรวมถึงรถยนต์ โรงงานที่ใช้เครื่องจักรในการผลิตและแหล่งอุตสาหกรรมอื่น ๆ (McCarthy et.al., 2014)

2. กฎหมายของสหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรมีกฎหมายซึ่งใช้ในการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมหลายฉบับ เช่น

2.1 พระราชบัญญัติการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ค.ศ. 1990 (Environmental Protection Act 1990) กฎหมายฉบับนี้ในส่วนว่าด้วยการควบคุมมลพิษ แบ่งวิธีการควบคุมมลพิษเป็นสองแบบ คือ วิธีการควบคุมแบบ A เป็นการควบคุมมลพิษที่เกิดจากการดำเนินกิจการขนาดใหญ่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีในการผลิต การผลิตโลหะ การทำเหมืองแร่ การกลั่นน้ำมัน เครื่องให้กำเนิดพลังงาน หรือการทิ้งของเสีย ซึ่งดำเนินการควบคุมโดยองค์การสิ่งแวดล้อม (Environment Agency) ส่วนวิธีการควบคุมอย่างอื่นนอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วให้ถือว่าเป็นวิธีการควบคุมแบบ B ให้ดำเนินการโดยหน่วยงานปกครองท้องถิ่น (local authority) ทั้งนี้ การกอง การเก็บ การยกย้าย ถ่ายเทหรือการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับของเสียที่ถูกควบคุมจะกระทำมิได้ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตการจัดการของเสียจากองค์การสิ่งแวดล้อม (Department for Environment, Food and Rural Affairs, 2011)

2.2 พระราชบัญญัติอากาศสะอาด ค.ศ. 1993 (Clean Air Act 1993) กฎหมายฉบับนี้ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อปรับปรุงกฎหมายฉบับเดิม คือ พระราชบัญญัติอากาศสะอาด ฉบับปี ค.ศ. 1956 และฉบับปี ค.ศ. 1968 และกฎหมายฉบับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นบทบัญญัติว่าด้วยควันดำและการห้ามปล่อยควันดำออกจากปล่องระบายควันของโรงงานอุตสาหกรรมหรือสถานที่ประกอบกิจการค้า

ส่วนที่ 2 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับเตาหลอมโลหะ ซึ่งกำหนดว่าเตาหลอมโลหะที่ติดตั้งใหม่ต้องเป็นเตาชนิดไร้ควัน และกำหนดข้อจำกัดการปล่อยขี้ผึ้งและฝุ่นละอองจากเตาหลอมโลหะ การห้ามมิให้ตั้งโรงงานซึ่งใช้เตาหลอมโลหะที่มีได้ทำขึ้นในประเทศ การตรวจการปล่อยควัน และการกำหนดความสูงของปล่องระบายควันเพื่อให้แน่ใจในประสิทธิภาพและความเพียงพอของการกระจายการปล่อยควัน

ส่วนที่ 3 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ควบคุมการปล่อยควัน และการห้ามการปล่อยควันในพื้นที่ควบคุมการปล่อยควัน

ส่วนที่ 4 เป็นบทบัญญัติว่าด้วยวิธีดำเนินการควบคุมมลพิษทางอากาศบางชนิด โดยกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับเชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ สัดส่วนของกำมะถันในน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเตาหลอมโลหะหรือเครื่องยนต์การเผาไหม้ไฟฟ้าหรือสายโทรศัพท์

ส่วนที่ 5 เป็นบทบัญญัติกำหนดให้มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศผ่านการวิจัยและการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยวิธีดำเนินการเพื่อให้ได้รับข่าวสาร การแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ และการอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษทางอากาศ (Department for Environment, Food and Rural Affairs, 2011)

3. กฎหมายของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ในปี ค.ศ. 1999 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้บัญญัติกฎหมายอากาศสะอาด (Clean Air Act 1999) กฎหมายฉบับนี้เป็นรัฐบัญญัติแห่งสาธารณรัฐ ฉบับที่ 8749 มีสาระสำคัญบางประการดังนี้

3.1 รัฐมีนโยบายป้องกันและเสริมสร้างสิทธิของประชาชนในการสร้างสมดุลเกี่ยวกับ

อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อมนุษย์ให้กลมกลืนกับธรรมชาติ

3.2 รัฐยอมรับหลักการที่ว่า “ผู้ก่อให้เกิดมลพิษต้องเป็นผู้จ่าย” (Polluters must pay)

3.3 รัฐมีนโยบายกระตุ้นให้มีการร่วมมือกันระหว่างพลเมืองกับผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมในการออกกฎบังคับตนเอง (self – regulation) โดยการใช้กฎบนพื้นฐานของการตลาด

3.4 รัฐมีนโยบายพื้นฐานซึ่งเน้นการป้องกันมลพิษมากกว่าการควบคุมและการจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อจัดการมลพิษทางอากาศ

3.5 รัฐรับรองและคุ้มครองสิทธิของพลเมืองเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ เช่น

- สิทธิที่จะหายใจโดยอากาศสะอาด
- สิทธิที่จะได้รับประโยชน์สาธารณะและความพึงพอใจจากทรัพยากรธรรมชาติตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนของรัฐ

- สิทธิที่จะได้เข้าร่วมวางแผน กำหนด สนับสนุนและตรวจสอบนโยบายของรัฐในการวางแผนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

- สิทธิที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาลหรือองค์กรกึ่งตุลาการ (quasi – judicial bodies) ในกรณีมีผู้ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

- สิทธิที่จะกำหนดให้มีสภาพบังคับแก่บุคคลซึ่งกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

- สิทธิที่จะนำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาลเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนความเสียหายจากผู้ที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของพลเมือง

3.6 กฎหมายฉบับนี้กำหนดมาตรการควบคุมมลพิษทางอากาศในขั้นตอนต่าง ๆ ไว้ เช่น

- ภายใน 6 เดือนนับแต่วันที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ให้กรมสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติจัดทำกรอบการดำเนินการปรับปรุงคุณภาพอากาศแบบบูรณาการ และแต่งตั้งคณะทำงานซึ่งมีนักวิชาการ ตัวแทนจากองค์กรภาคเอกชนและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากภาคเอกชนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานด้วย

- ภายใน 6 เดือนหลังจากการกำหนดกรอบการดำเนินการปรับปรุงคุณภาพอากาศแบบบูรณาการ ให้กรมสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนออกข้อกำหนดและดำเนินการเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการควบคุมคุณภาพอากาศตามแนวทางที่สอดคล้องกับกรอบการดำเนินการปรับปรุงคุณภาพอากาศแบบบูรณาการ

- ให้ กรม สิ่ง แวด ล้อม และ ทรัพยากรธรรมชาติมีอำนาจออกใบอนุญาตให้ปล่อยสารมลพิษให้แก่แหล่งกำเนิดมลพิษที่ตั้งอยู่กับที่ ซึ่งได้แก่ อาคารหรือสิ่งก่อสร้างใด ๆ ที่ปล่อยหรืออาจปล่อยสารมลพิษต่าง ๆ เข้ามาในบรรยากาศ ใบอนุญาตดังกล่าวอาจมีข้อกำหนดในการปล่อยสารมลพิษ เพื่อรักษามาตรฐานคุณภาพของอากาศในสิ่งแวดล้อมด้วย

- กรมสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีอำนาจกำหนดและเก็บค่าธรรมเนียมการปล่อยมลพิษทางอากาศเข้ามาในสิ่งแวดล้อมได้

- กิจกรรมอุตสาหกรรมใดติดตั้งอุปกรณ์การกำจัดมลพิษหรือซ่อมแซมอุปกรณ์ดังกล่าวให้กลับคืนสภาพดีเหมือนเดิม จะได้รับสิทธิตามมาตรการจูงใจทางภาษีบางประการ เช่น การให้เครดิตภาษีได้อย่างไม่จำกัด การให้หักลดหย่อนเงินได้พึงประเมินได้มากขึ้น เป็นต้น

- ในกรณีแหล่งกำเนิดมลพิษที่ตั้งอยู่กับที่ (เช่น โรงงานอุตสาหกรรม) ปล่อยมลพิษทางอากาศเกินมาตรฐานที่กำหนดไว้โดยรัฐบัญญัตินี้ หรือกฎหรือข้อบังคับใด ๆ ที่ออกตามรัฐบัญญัตินี้ กรมสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวินิจฉัยกรณีมลพิษ (Pollution Adjudication Board : PAB) มีอำนาจลงโทษปรับเจ้าของหรือผู้ประกอบการ ณ แหล่งกำเนิดมลพิษนั้นทุกวัน วันละไม่เกินหนึ่งแสนบาท จนกว่าจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้

- นอกจากอำนาจในการลงโทษปรับแล้ว กรมสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวินิจฉัยกรณีมลพิษ (PAB) ยังมีอำนาจสั่งปิดการดำเนินกิจการหรือสั่งให้แหล่งกำเนิดมลพิษนั้นหยุดการพัฒนา การก่อสร้างหรือการดำเนินการใด ๆ ของแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นไว้ชั่วคราวจนกว่ามีการจัดทำระบบรักษาความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมสำหรับเรื่องนั้นเรียบร้อยแล้ว (Chan Robles Virtual Law Library, 2014)

กฎหมายไทยเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม

ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศหลายฉบับ คือ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

(Royal Thai Government Gazette, 1992: 109, 44: 62 – 81)

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายว่าด้วยเรื่องโรงงานโดยเฉพาะ ทั้งในเรื่องการจัดตั้งโรงงาน การควบคุมดูแลและการกำกับดูแลการประกอบกิจการโรงงาน ตลอดจนการป้องกันและควบคุมมลพิษต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ถือได้ว่าพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายเฉพาะสำหรับใช้บังคับในเรื่องการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
(Royal Thai Government Gazette, 1992: 109, 37: 1 - 43)

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมคุณภาพของสิ่งแวดล้อมให้มีความสูงชันและรักษาคุณภาพดังกล่าวให้ยั่งยืนตลอดไป ถือได้ว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายทั่วไปในเรื่องสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามในกรณีที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนดให้ท้องที่ใดเป็นเขตควบคุมมลพิษ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่นั้นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษนั้นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อรวมไว้ในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ในกรณีเช่นนี้ ผู้ประกอบกิจการโรงงานในท้องที่นั้น นอกจากต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 รวมทั้งกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงฉบับต่าง ๆ ที่ออกตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 แล้ว ยังต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษที่ออกตามพระราชบัญญัติส่งเสริม

และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ด้วย ดังนั้นพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 จึงเป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่งที่ใช้บังคับในเรื่องการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม แต่ใช้บังคับเฉพาะในกรณีที่มีการประกาศกำหนดให้ท้องที่ที่โรงงานตั้งอยู่นั้นเป็นเขตควบคุมมลพิษ

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 (Royal Thai Government Gazette, 1992: 109, 38: 27 – 52)

พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายที่พัฒนาขึ้นจากพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช 2484 และพระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย พุทธศักราช 2480 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายว่าด้วยการควบคุมดูแลและรักษาอนามัยสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปทุกด้านเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน มิใช่กฎหมายสำหรับใช้ในเรื่องการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมโดยเฉพาะ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่ากฎหมายไทยที่ใช้บังคับในการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมมี 2 ฉบับ ฉบับที่เป็นกฎหมายหลักในเรื่องนี้ คือ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 รวมทั้งกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงฉบับต่าง ๆ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกมากำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ตามที่พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ให้อำนาจไว้กฎหมายอีกฉบับหนึ่ง คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เฉพาะส่วนที่ว่าด้วยการประกาศเขต

ควบคุมมลพิษและแผนปฏิบัติการเพื่อลดและจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 รวมทั้งกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงที่ออกมาเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดต่าง ๆ ตามที่พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ให้อำนาจไว้

ส่วนที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) การแบ่งจำพวกของโรงงาน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ได้ออกกฎกระทรวง (พ.ศ. 2535) และกฎกระทรวงฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2544) แบ่งโรงงานออกเป็น 3 จำพวก คือ

โรงงานจำพวกที่ 1 เป็นโรงงานขนาดเล็ก ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมไม่เกิน 20 แรงม้า และมีคนงานไม่เกิน 20 คน โรงงานจำพวกนี้ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนและไม่ก่อให้เกิดมลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบกิจการโรงงานสามารถตั้งและประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ 1 นี้ได้ทันทีตามความประสงค์ของเขาโดยไม่ต้องขออนุญาตและไม่ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

โรงงานจำพวกที่ 2 เป็นโรงงานขนาดกลาง ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมเกิน 20 แรงม้า แต่ไม่เกิน 50 แรงม้า หรือมีคนงานเกิน 20 คน แต่ไม่เกิน 50 คน โรงงานจำพวกนี้สันนิษฐานได้ว่าไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่

ประชาชน และไม่ก่อให้เกิดมลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การตั้งโรงงานจำพวกที่ 2 นี้ไม่ต้องขออนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่เมื่อจะเริ่มประกอบกิจการ ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน

โรงงานจำพวกที่ 3 เป็นโรงงานขนาดใหญ่ ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมเกิน 50 แรงม้า หรือมีคนงานเกิน 50 คน โรงงานจำพวกนี้อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน มลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การตั้งและการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ 3 นี้จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานแล้ว และเมื่อจะเริ่มประกอบกิจการโรงงาน ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วัน

การแบ่งโรงงานออกเป็น 3 จำพวกดังกล่าว เพื่อให้เหมาะสมกับการส่งเสริมการประกอบกิจการโรงงานและการควบคุมดูแลการประกอบกิจการโรงงานของโรงงานแต่ละจำพวก

2) การกำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยของเสียหรือมลพิษ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 8 (5) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) และกฎกระทรวง ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2539) กำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยของเสียหรือมลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน และในส่วนที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมหลายฉบับ

กำหนดเรื่องเกี่ยวกับการควบคุมและดูแลการประกอบกิจการโรงงาน เช่น

1) โรงงานต้องติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษแบบอัตโนมัติสำหรับตรวจสอบคุณภาพอากาศจากปล่องควันของโรงงาน

2) กำหนดค่าปริมาณของเขม่าควันและสารเจือปนในอากาศที่ระบายออกจากโรงงานโดยให้ตรวจวัดค่าปริมาณของฝุ่นละอองและสารต่าง ๆ ตามวิธีที่องค์การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (United States Environmental Protection Agency: EPA) กำหนดไว้หรือวิธีตามมาตรฐานอื่นที่เทียบเท่า และให้ตรวจวัดจากการเผาไหม้และคำนวณผลที่ความดัน 1 บรรยากาศ หรือที่ 760 มิลลิเมตรปรอท อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส ที่สถานะแห้ง ฯลฯ

3) การกำหนดข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงงานที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 8 (7) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ได้ออกกฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2535) กำหนดให้ (1) โรงงานที่มีผลกระทบรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (2) โรงงานที่มีการใช้สารกัมมันตรังสี และ (3) โรงงานที่มีการผลิต การเก็บหรือการใช้วัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย ต้องรายงานข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นเกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

ในการนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การจัดทำรายงานชนิดและปริมาณสารมลพิษที่ระบายออกจากโรงงาน พ.ศ. 2550 กำหนดให้โรงงานที่มีมลพิษทางน้ำและมลพิษทางอากาศต้องจัดทำรายงานชนิดและปริมาณสารมลพิษที่ระบายออกจากโรงงาน ตามประเภทหรือชนิดของโรงงานที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

4) สภาพบังคับ

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 กำหนดสภาพบังคับของกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงดังกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

4.1) มาตรา 45 ผู้ประกอบกิจการโรงงานผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกตามมาตรา 8 (5) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 (กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน) หรือประกาศของรัฐมนตรียกออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

4.2) มาตรา 46 ผู้ประกอบกิจการโรงงานผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกตามมาตรา 8 (7) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 (กฎกระทรวงกำหนดข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงงานที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ) หรือประกาศของรัฐมนตรียกออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป รวมทั้งการป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดมลพิษต่าง ๆ ด้วย อย่างไรก็ตามในกรณีที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนดให้ท้องที่ใดเป็นเขตควบคุมมลพิษ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 60 วรรคหนึ่ง กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่นั้นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษนั้นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อรวมไว้ในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดด้วย ในกรณีเช่นนี้ ผู้ประกอบกิจการโรงงานในท้องที่นั้น นอกจากต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 รวมทั้งกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงฉบับต่าง ๆ ที่ออกตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 แล้ว ยังต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษที่ออกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ด้วย

สรุปผลการศึกษา

1) จากการวิเคราะห์บทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 จะเห็นได้ว่า

1.1) บทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ในส่วนว่าด้วยการแบ่งจำพวกของโรงงานนั้นได้แบ่งจำพวกของโรงงานไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสมแก่การส่งเสริมการ

ประกอบกิจการโรงงานและการควบคุมดูแลการประกอบกิจการโรงงานตามความเหมาะสมกับโรงงานแต่ละจำพวก ถือได้ว่าเป็นบทกฎหมายที่เหมาะสมและถูกต้องดีแล้ว

1.2) บทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ในส่วนว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยของเสียหรือมลพิษ และการกำหนดข้อมูลที่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงงานที่ผู้ประกอบการกิจการโรงงานต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานและวิธีการต่าง ๆ ไว้ โดยใช้วิธีตามมาตรฐานที่องค์การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (United States Environmental Protection Agency : EPA) กำหนดไว้หรือวิธีตามมาตรฐานอื่นที่เทียบเท่า ถือได้ว่าบทบัญญัติต่าง ๆ เหล่านี้ได้ถูกบัญญัติไว้ดีแล้วเช่นเดียวกัน

1.3) บทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ในส่วนว่าด้วยสภาพบังคับของกฎหมายในกรณีผู้ประกอบการกิจการโรงงานผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 8 (5) หรือ (7) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 นั้น พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 และมาตรา 46 กำหนดโทษไว้ว่าปรับไม่เกินสองแสนบาทหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท แล้วแต่กรณี อาจไม่เพียงพอต่อการที่จะทำให้ผู้ประกอบการกิจการโรงงานซึ่งส่วนมากเป็นนิติบุคคลเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าฝ่าฝืนกฎหมาย เพราะนิติบุคคลมักจะมีทุนทรัพย์มาก การถูกปรับเพียงสองหมื่นบาทหรือสองแสนบาท มีผลกระทบสถานะทางการเงินของผู้ประกอบการกิจการโรงงานซึ่งเป็นนิติบุคคลเพียงเล็กน้อย จึงควรพิจารณาเพิ่มอัตราโทษปรับใน

กรณีดังกล่าวเพื่อให้เหมาะสมกับค่าของเงินในปัจจุบัน

นอกจากนี้ถ้ากฎหมายกำหนดให้ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงดังกล่าวด้วย ก็จะช่วยให้การใช้บังคับกฎกระทรวงดังกล่าวมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น วิธีการเพื่อความปลอดภัยที่อาจนำมาใช้บังคับแก่ผู้ประกอบการกิจการโรงงานที่เป็นนิติบุคคลได้ คือ เรียกประกันทัณฑ์บน และห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง (ในกรณีนี้ คือ ห้ามนิติบุคคลนั้นประกอบกิจการโรงงานตามระยะเวลาที่กำหนดไม่เกินห้าปี)

อย่างไรก็ตามองค์กรที่มีอำนาจสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่บุคคลใด ๆ ได้ คือ ศาล ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ในกฎหมายเกี่ยวกับการที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 บัญญัติไว้ว่า ห้ามมิให้ศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้มีกรณียกเว้นให้ศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้องได้บ้างอย่างจำกัดเพียง 4 กรณี ตามปกติศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่จำเลยต่อเมื่อโจทก์ (พนักงานอัยการหรือราษฎรผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี) บรรยายในคำฟ้องถึงข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุสมควรให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่จำเลย และในคำขอท้ายคำฟ้อง โจทก์ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่จำเลยด้วย

ดังนั้น การที่จะให้มีการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ประกอบการกิจการโรงงานซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ว่า ในการดำเนินคดีแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม

กฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 8 (5) หรือ (7) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ให้พนักงานอัยการโจทก์มีคำขอให้ศาลพิพากษา หรือสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่จำเลยด้วย

2) จากการวิเคราะห์ห้บทบัญญัติในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 จะเห็นได้ว่า

2.1) แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดไม่ใช่กฎหมาย แต่เป็นแผนสำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่ถูกประกาศกำหนดให้เป็นเขตควบคุมมลพิษเท่านั้น ดังนั้น ในกรณีที่แผนปฏิบัติการดังกล่าวมีข้อกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานในท้องที่นั้นปฏิบัติตามใด ๆ ถ้าผู้ประกอบกิจการโรงงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในแผนปฏิบัติการดังกล่าว ก็ไม่มีความผิดหรือจะต้องถูกลงโทษแต่อย่างใด แต่เป็นเรื่องที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่นั้นต้องใช้มาตรการทางปกครองและศิลปะทางปกครองขอความร่วมมือจากเอกชนซึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการโรงงานในท้องที่นั้น

2.2) คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าเพื่อให้การลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้มีผลให้ข้อกำหนดในแผนปฏิบัติการดังกล่าวมีสภาพบังคับตามกฎหมายด้วย มิใช่ให้เป็นเพียงแผนปฏิบัติการของผู้บริหารในระดับจังหวัดหรือระดับท้องถิ่นเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้การใช้บังคับพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยของเสียมลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการกำหนดข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงงานที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 45 และมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ดังนี้

มาตรา 45 เดิมบัญญัติว่า

“ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 8 (1) (2) (3) (4) (5) หรือ (8) หรือประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท”

แก้ไขเป็น

“ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 8 (1) (2) (3) (4) (5) หรือ (8) หรือประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่แสนบาท และในการดำเนินคดีให้พนักงานอัยการมีคำขอให้ศาลสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่จำเลยด้วยตามสมควรแก่กรณี”

มาตรา 46 เดิมบัญญัติว่า

“ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 8 (6) หรือ (7) หรือประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

แก้ไขเป็น

“ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม กฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 8 (6) หรือ (7) หรือประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตาม กฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน สี่หมื่นบาท และในการดำเนินคดี ให้พนักงาน อัยการมีคำขอให้ศาลสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความ ปลอดภัยแก่จำเลยด้วยตามสมควรแก่กรณี”

2. เพื่อให้การใช้บังคับพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในส่วนที่ว่าด้วยการลดและขจัด มลพิษในเขตควบคุมมลพิษ มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ ในวรรคสามของมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ดังนี้

มาตรา 60 วรรคสาม เดิมบัญญัติว่า

“ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและ ขจัดมลพิษของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรค หนึ่งและวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานควบคุม มลพิษแนะนำและช่วยเหลือตามความจำเป็น”

แก้ไขเป็น

“ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลด และขจัดมลพิษของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรค หนึ่งและวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานควบคุม มลพิษแนะนำและช่วยเหลือตามความจำเป็น และถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่ามีความ จำเป็นต้องกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานใน เขตควบคุมมลพิษปฏิบัติตามข้อกำหนดในระดับ มาตรฐานสูงกว่าที่กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการ โรงงานในเขตพื้นที่ทั่วไปปฏิบัติ ให้เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อนำเสนอ เรื่องนั้นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม พิจารณาออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 8 (5) หรือ (7) แล้วแต่กรณีต่อไป”

เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง อุตสาหกรรมออกกฎกระทรวงดังกล่าวแล้ว ถ้าผู้ ประกอบกิจการโรงงานผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ตามกฎกระทรวงดังกล่าว ย่อมมีความผิดและถูก ลงโทษตามมาตรา 45 หรือมาตรา 46 แห่ง พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 แล้วแต่กรณี

References

- Chan Robles Virtual Law Library. **Philippine Clean Air Act of 1999** [Online]. 2015. Available from : <http://www.chanrobles.com/philippinecleanairact> [4 June 2014].
- Department for Environment, Food and Rural Affairs, **Summary of Environment Protection Act** [Online]. 2011. University of Hertfordshire, England (Distributor). Available from : <http://adlib.eversite.co.uk/adlib/defra/content.aspx?i> [2 December 2013].
- McCarthy, James E. et.al. **Clean Air Act : A Summary of the Act and Its Major Requirements.** Congressional Research Service Report 7 – 5700 [Online]. 2011. Available from : <http://fpc.state.gov/documents/organization/155015> [3 June 2014].
- Royal Thai Government Gazette. 109, 37 (4 April 1992) : 1 – 43.